

Острозької волості 1604 р.” у “Селі Чесного Хреста” згадується “монастир” та перераховуються імена семи підданих. У київські гродські книги 28 липня 1605 року було зроблено запис, котрий гласив, що 24 липня урядовці ввели отця Василя (йдеться про Василя Красовського Чорнобривку, ігумена Острозького монастиря Святого Хреста) за вказівкою *К.-В. Острозького* у володіння Кирилівським монастирем у Києві. Можливо, згадані обителі Чесного Хреста і Святого Хреста – це один і той самий монастир. В інвентарі ординацької частини Острозької волості від 1621 р. є згадка про те, що “Чесний Хрест під Острогом ченці тримають”. Вірогідно, він знаходився у місцевості Монастирок між Острогом та с. Розважем. Зовнішній вигляд споруди та її доля невідомі.

Джерела: ЛННБУС. – В.р. – Ф. Радзимицьких 181/VI, 4. – Ч. 1 а. – Арк. 9а, 26а; Описи Острожчини другої половини XVI – першої половини XVII ст. / Упоряд. В. Атаманенко. – Київ – Острог – Нью-Йорк, 2004. – С. 19, 34, 122, 308.

Література: Вихованець Т. Острозькі храми XVI – середини XVII ст. // Наукові записки. Серія “Історичні науки”. – Острог, 2008. – Вип. 13. – С. 170; Мицько І. З. Острозька слов’яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 97; Kardaszewicz S. Dzieje dawniejsze miasta Ostroga. Materiały do historyi Wołynia. – Warszawa – Kraków, 1913. – S. 156-157.

Тарас Вихованець

Мосхопуло Еммануїл (* ? – † ?)

Учений грек, наближений до князя *В.-К. Острозького*. Згадується в листі папського нунція в Польщі А. Болоньєті до кардинала Комо від 25 червня 1583 року, де йдеться про заснований в Острозі колегіум, власне, ОА. А. Болоньєті пише, що про М. йому розповідав *Януш Острозький*. Судячи з цієї розповіді, М. був росіянином, але ви-

давав себе за грека і навіть нащадка візантійських імператорів. Йому вдалося здобути добру освіту в Римі, в т. з. Німецькому колегіумі. Прибувши на Волинь, М. увійшов у довіру до князя *В.-К. Острозького*. Була надія, що він наверне князя на католицизм. Але М., навпаки, всіляко відраджував його від католицької віри. На цьому ґрунті в нього виникли конфлікти з *Діонісієм Раллі*, який теж знаходився в оточенні князя *В.-К. Острозького*. Про М. є згадка в листі *Д. Раллі* до А. Болоньєті від 8 листопада 1583 року. Там йдеться про те, що М. вирушив до Росії з листом від константинопольського патріарха. Його схопили за королівським наказом (очевидно, як шпигуна). Із російських документів відомо про “Мануїла Москопуловича”, родича “грецьких царів”, який перейшов на службу до царя Федора Івановича (1584-1598). Можливо, М. виконував якісь таємні дипломатичні доручення. Як вчена людина, перебуваючи при дворі князя *В.-К. Острозького*, міг залучатися до роботи наукового гуртка й ОА.

Література: Боротьба Південно-Західної Русі і України проти експансії Ватікану та унії (X – початок XVII ст.): Зб. док. і матеріалів. – Київ, 1988. – С. 83-84; Мицько І. З. Острозька слов’яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 102; Флоря Б. Н. Молдавская, владшская и греческая эмиграция в Русском государстве второй половины XVI – начале XVII в. (по данным русских источников) // Проблемы источниковедения истории Молдавии периода феодализма и капитализма. – Кишинев, 1983. – С. 77, 79.

Петро Кралюк

Мотовило Іван (Ян, Яцько) (* до 1540 – † між 1590 та 1597)

Волинський шляхтич власного герба, слуга князя *В.-К. Острозького*. На замовлення свого патрона М. написав відповідь на